

Referat

Emne	18. møde i Biblioteksudvalget
Dato og tidspunkt	Fredag den 18. december kl. 11-13
Sted	Online via Zoom
Inviterede medlemmer	Bibliotekschef Bertil F. Dorch Professor Kirsten Drotner Lektor Knud Villy Christensen Professor Niels Chr. Petersen Lektor Jørgen Bro Røn Lektor Klaus Levinsen Lektor Kaare Lund Rasmussen Professor Uffe Holmskov Lektor Tønnes Bekker-Nielsen Lektor Hans Christian Petersen Professor Jens Troelsen Studerende René Gyldenlund Pedersen Studerende Simon Blanco Lon With Souschef Thomas Kaarsted Forskningsbibliotekar Anita L. Thiesen Afdelingsleder Anders Nyegaard Mikkelsen Chefsekretær Belinda Nissen (referent)
	<u>Inviterede deltagere</u> Chef for Informationsressourcer Lone S. Madsen, pkt. 5-8 Kontorleder Anne Thorst Melbye, pkt. 9
Afbud fra	Studerende Sandra Stevanovic (udtrådt pr. 9.9.2020) afventer ny repræsentant Jens Troelsen
Mødeleder	Bibliotekschef Bertil F. Dorch

Journalnr.

bn@bib.sdu.dk

T +4565502644

Dagsorden:

- 1) Velkomst
- 2) Godkendelse af dagsorden
- 3) Orientering om status for SDUB's services under COVID 19
- 4) Orientering om status på bibliotekets strategi og delstrategier - bilag
- 5) Orientering om opsigelser af licensaftaler 2020 v/Lone S Madsen - bilag
- 6) Licensforhandlinger med forlaget Elsevier v/Bertil F. Dorch og Lone S. Madsen - bilag
- 7) SDUB's 2021-budget til digital videnskabelig litteratur (e-ressourcer) v/Lone - bilag
- 8) Drøftelse af fordelingsnøgle for trykte materialer v/ Lone S. Madsen - bilag
- 9) Orientering om CRIS-samarbejdet i Danmark v/Anne T. Melbye – bilag
- 10) Næste møde
- 11) Eventuelt

Referat:**Ad 1. Velkomst**

Bibliotekschefen bød velkommen, og orienterede om udskiftningen på sekretærposten. Rita I. Rattenborg har efter eget ønske fået nye arbejdsopgaver, og vil fremover være chef for personaleområdet på biblioteket. Belinda Nissen overtager opgaven som sekretær for biblioteksudvalget. Udvalget afventer en ny studenterrepræsentant, da Sandra Stevanovic har valgt at stoppe.

Ad 2. Godkendelse af dagsorden

Godkendt uden bemærkninger

Ad 3. Orientering om status for SDUB's services under COVID 19

Bibliotekschefen gav en generel status ud fra de seneste retningslinjer gældende fra 15.12.20. SDUB har åben for aflevering og udlån af bøger i alle byerne via en sluseordning, ligesom under forårets nedlukning. Den ændrede service er udmeldt på hjemmeside, sociale medier, SDU's FAQ og i de lokale nyhedsbreve.

Status pr. 18.12 er at det øvrige biblioteksvæsen i Danmark er delvist nedlukket, folkebibliotekerne er lukket helt ned.

Den nationale kørselsordning imellem bibliotekerne er ikke ramt af nedlukning, derfor kan indlån fra ind- og udland stadig opretholdes som en service for vores bruger.

Vi afventer hvad der kommer til at ske, indtil videre forventes det at åbne 3. januar forudsat restriktionerne ikke forlænges. Vi må forvente en gradvis og muligvis differenceret åbning af det fysiske bibliotek, alt efter smittetrykket i kommunerne.

Personalet arbejder primært hjemme online, der arbejdes nu på at åbne op for vejledninger i zoom. Personale som arbejder med fysiske materialer, møder stadig ind på Campus, for at ekspedere materialerne så de kan blive tilgængelig.

De medarbejdere som møder fysisk ind, benytter alle de tilgængelige værnemidler som håndsprit, handsker, mundbind eller visir. Siden starten af epidemien har man i biblioteksvæsenet talt om smitterisikoen ved bøgerne, når de skifter hænder. Man har vurderet at faren for smittespredning svare til varerne i supermarkeder, derfor sprittes bøgerne ikke af.

Ad 4. Orientering om status på bibliotekets strategi og delstrategier – bilag

Emnet har tidligere været oppe i udvalget, hvor Bibliotekschefen har orienteret om bibliotekets mission og vision. Derudover er der arbejdet med fem strategiske temaer for biblioteket: det digitale bibliotek, det brugercentrerede uddannelsesbibliotek, fremtidens universitetsbibliotek, det innovative forskningsbibliotek og endelig SDU's bibliotek.

På en række af disse områder er der udarbejdet delstrategier bl.a. en forskningsstrategi som lægger sig meget op ad forskningsudvalget.

SDUB er i gang med at styrke sin administration på flere punkter, dette gøres dels ved at Rita I. Rattenborg fremover bliver bibliotekets personalechef. En delstrategi for

administrationen er under udarbejdelse. Desuden er der oprettet et kommunikationsteam, som Thomas Kaarsted har ledelsesansvar for. Herunder er det lavet en kommunikationsstrategi for web og medier.

Det er målet at biblioteks administration delvis kommer til at afspejle administrationen i Fællesområdet på en række områder som fx HR, Økonomi, IT og Kommunikation. Dette gøres for bedre at kunne matche Fællesområdets enheder og for at kunne understøtte de interne behov på SDUB bedre.

I forlængelse af strategien åbnes 2 videncentre pr. 1. januar 2021. Et videncentre for Citizen Science, der sammen med fakulteterne og RIO arbejder strategisk for Open Science og FN's Verdensmål.

Og et center for Special Collections og Digital Humanities, som tilbyder vejledning og støtte til forskere og studerende inden for områderne Special Collections og Digital Humanities.

På næste møde i Biblioteksudvalget inviteres Thomas Kaarsted og Charlotte Wien til at uddybe de to centres indsatser og initiativer.

Ad 5. Orientering om opsigelser af licensaftaler 2020 v/Lone S. Madsen – bilag

På møde nr. 16 ønskede Biblioteksudvalget at få en årlig liste over opsigelser af de elektroniske abonnementer. Lone S. Madsen redegjorde for oversigten som viser udviklingen siden budgetstrategien i 2016, der er samlet afbestilt for ca. 2,5 mio. svarende til ca. 240 licensaftaler.

I årene 2019 og 2020 har biblioteket fået hjælp fra universitetsdirektørens særlige pulje for at kunne opretholde porteføljen af licenser, og for at kunne tilgodese nye ønsker, da budgettet på 32 mio. ikke har kunne dække udgifterne.

På den baggrund er der sendt et notat til direktøren i efteråret 2020 omkring problemstillingen, som efterfølgende har været oppe i direktionen. Direktionen tilkendegav forståelse for problemet med prisstigningerne på licensområdet, som slet ikke står mål med den generelle løn- og prisudvikling. Direktionen besluttede, at fakulteterne skulle have en liste over licenser som principielt kan opsiges, ud fra en økonomisk- og aftale vurdering, og altså ikke ud fra en faglig vurdering. Fakulteterne har foretaget deres egen vurdering i deres fagmiljøer, og ud fra den er de seneste opsigelser foretaget, hvilket betyder at ca. en tredjedel af behovet blev dækket af opsigelser. Dvs. at det økonomiske behov for at opretholde den resterende del af porteføljen er 2 mio. for 2021.

Det er endnu for tidligt at vurderer konsekvenserne af de seneste afbestillinger, da de først træder i kraft pr. 1.1.21. Når en bruger af biblioteket har behov for artikler, som vi ikke selv har adgang til, hjælper vi med at skaffe den via vores indlånsaftaler.

Kirsten Drotner takkede for en god redegørelse om problematikken, og understregede vigtigheden i, at der fremover er mulighed for at inddrage en faglig vurdering ved evt. nye opsigelser. Samtidig udtrykte hun bekymring for, hvordan direktionen vil handle i forhold til de 2 mio. kr. der mangler.

Hertil kunne Bertil F. Dorch orientere om, at han og universitetsdirektøren forventes at lave en proces for, hvordan budgettet for de elektroniske materialer skal udvikle sig de kommende år, desuden aftales, hvordan der kommunikeres ud omkring eventuelle nye opsigelser i fremtiden, så man undgår at inddrage direktionen med urimelig kort varsel.

Bestyrelsen har godkendt SDU's budget for 2021, på nuværende tidspunkt er budgettet ikke fordelt ud i områderne. Bibliotekschefen forventer at der findes en løsning på de 2 mio. kr. på en eller anden måde.

Tønnes Bekker-Nielsen spurgte ind til, om der har været en drøftelse på direktionsplan ift. SDU's overordnede strategi og målsætning, i særdeleshed omkring satsningen på DIAS og tiltrækningen af gode folk til forskningsprojekterne, hvilke forudsætter der findes gode bibliotekesfaciliteter.

Direktøren har fået et sammendrag af de tilbagemeldinger der kom fra fakulteterne, hvor netop flere kommenterede at biblioteket har en stor rolle i at tiltrække udenlandske forsker til SDU.

Bertil F. Dorch har udtrykt ønske over for direktionen om, at sagen analyseres, nærmere bl.a. ift. fx ranking, men også andre vigtige faktorer. Beslutningen blev at Bibliotekschefen sammen med SDU Analytics ser nærmere på denne del og får afdækket, hvilke konsekvenser afbestillingsrunden vil få for SDU.

Niels Chr. Petersen undrede sig over vision og mission ikke hænger sammen med besparelser på licensbudgettet. Og spurgte desuden ind til, hvilken form for samarbejde der findes for de danske forskningsbiblioteker.

Bertil F. Dorch har haft vendt problematikken flere gange i Forskningsbibliotekernes Chefkollegium i håb om at kunne koordinere opsigelser, så det sikres at mest muligt materiale findes nationalt, og dermed er muligt at indlåne på tværs af institutionerne. Dog indgår de store licenser i konsortieaftaler, dvs. hvis fx Elsevier opsiges, vil det materiale ikke være tilgængelig i Danmark.

SDUB har rigtig mange materialer, som ikke findes på de øvrige forskningsbiblioteker i Danmark, det skyldes dels vores tradition for at have købt mange materialer og dels SDU's indtil nu, gode økonomi, hvor andre forskningsbiblioteker har været spændt hårdt for økonomisk langt tidligere end SDUB.

Det betyder der er mange materialer, der desværre ikke kan træffes nogle aftaler om, da der simpelthen ikke er andre end SDUB som har dem. Det er klart Bibliotekschefens ønske, at der skal være øget fokus på problematikken, og at man sammen skal forsøge at koordinere det bedre, der hvor det er en muligt.

Ad 6. Licensforhandlinger med forlaget Elsevier v/Bertil F. Dorch og Lone S. Madsen – bilag

Det udsendte bilag beskriver, hvordan forhandlingerne foregår.

Elsevier-aftalen er en konsortieaftale, hvor samtlige danske universiteter indgår sammen med andre samarbejdspartner.

Forhandlingerne foregår i et fortroligt forhandlingsrum mellem Elsevier og Det Kongelige Bibliotek, med tæt dialog med DKUni og ministeriet. Derfor kan der ikke refereres om status på forhandlingerne. Bertil F. Dorch håber dog stadig på, at der bliver indgået ny aftale pr. 1.1.2021. Skulle forhandlingerne stadig foregå pr. 1.1, vil man gå ind i en slags overgangsfase, hvor universiteterne stadig har sine adgange, og efterfølgende blive afregnet for perioden.

Hvis forhandlingerne ikke fører til en aftale, er der lagt en plan for, hvordan SDUB kan opretholde servicen til understøttelse af forskning og uddannelser på SDU.

SDUB's udgifter til Elsevier er pt ca. 8,5 Mio kr. om året, efter at Pure er fratrukket.

Ad 7. SDUB's 2021-budget til digital videnskabelig litteratur (e-ressourcer) v/Lone S. Madsen – bilag

Punktet blev omtalt under pkt. 5.

Budgettallet for 2021 kendes endnu ikke.

Lone S. Madsen kunne oplyse at SDUB fra 2021 har indgået en anden type aftale med Cambridge e-bøger, denne giver adgang til alle Cambridges e-bøger fremadrettet, dog med undtagelse af text books. For det beløb SDUB betaler for aftalen, kan vi, når året er omme, vælge de bøger vi gerne vil eje.

Generelt har flere forlag holdt prisstigningerne i ro formentlig pga. Corona situationen. En del forlag ligger på 0% prisstigning, dog er der også nogle grelle tilfælde imellem, som ser på, hvor stort forbruget har været, og på baggrund af det sætter deres pris.

Ad 8. Drøftelse af fordelingsnøgle for trykte materialer v/Lone S. Madsen – bilag

Lone S. Madsen har sammen med en gruppe af fagreferenterne evalueret på, hvordan bogbudgettets fordeling på fakultetsniveau har fungeret siden den seneste budgetstrategi i 2016, hvor fordelingen har taget udgangspunkt i tre faktorer: antal studerende på fakultetsniveau, forskningsoutput i form af BFI-publikationer og antal af VIP-ansatte, hertil lægges det forgangende års forbrug, som er udgangspunkt for reguleringen. Ud fra denne model viser det sig at den procentvise fordeling mellem områderne ikke har ændret sig mærkbart siden 2016.

Erfaringen blandt bibliotekets fagreferenter er, at der ses en tendens til, at enkelte områder ikke har det store behov for bøger – det gælder primært TEK og NAT, som i større grad ønsker adgange til elektroniske materialer.

I den nuværende beregningsmodellen er der ikke taget højde for de bogtunge fagområder som bl.a. HUM og Samf. For at imødekomme flest mulige ønsker omkring de trykte materialer, er anbefalingen fra gruppen, at der arbejdes med en mere simpel model, der tager udgangspunkt i en fordeling, som er baseret på de seneste års fordeling i procent samt det seneste års forbrug, svarende til tabel 2 i bilaget.

Biblioteksudvalget bakkede op om en mere simple model, god strategi at bruge pengene der, hvor der er behov og inddrage fagreferenterne. Man opfordrede til større fleksibilitet områderne imellem, også i forhold til trykte og elektroniske materialer. På den måde vil budgettet blive mere behovsstyret.

Biblioteksudvalget beder Lone S. Madsen om at se på en mere fleksibel model, som på sigt også åbner mere op for at de trykte og elektroniske materialer smelter sammen i ét budget.

Lone S. Madsen orienterede om at man i 2020 har forsøgt at lade fagreferenterne have et elektronisk abonnement kørende på sin bogkonto, netop fordi licensbudgettet er så ophængt.

Ad 9. Orientering om CRIS-samarbejdet i Danmark v/Anne T. Melbye – bilag

Anne T. Melbye, leder af den centrale forskningsregistrering på SDU, er inviteret til at fortælle om det nationale samarbejde omkring Pure.

Som bilag til mødet var rapporten om CRIS-samarbejdet udsendt. I 2018 blev man enige om at oprette et projekt under det daværende DEFF, med henblik på at undersøge, hvordan de danske universitetsbiblioteker arbejder med pure og forskningsregistrering. På

det tidspunkt var der begyndende drøftelser om at samle forskningsregistrering ét sted i Danmark, i håb om at opnå en gevinst ved en centralisering.

Projektet blev leder af en projektkoordinator fra Aalborg Universitetsbibliotek.

Rapporten bygger på interviews med bibliotekschefer, områdechefer og Pure medarbejder fra universiteterne.

Tanken bag projektet var bl.a. at se på mulighederne for øget samarbejde på tværs af de danske universiteter.

Tallene i slide nr. 4 er baseret på BFI tal og ikke overraskende krydser SDU mere med nogle universiteter end med andre.

SDU har omkring 7500 forskningspublikationer der bliver registreret i Pure hvert år, ud af dem er de 1091 samarbejdspublikationer med andre øvrige universiteter i Danmark, hvilket svare til ca. 1/7, om det er nok til at indgå et centralt samarbejde, kan diskuteres.

Slide nr. 5 viser en opgørelse over, hvor universiteterne finder deres publikationer fra. SDU bruger primært Scopus, hvor der høstes publikationer hver uge. Tallene for de enkelte universiteter er desværre ikke helt sammenlignelige, da opgørelsesmetoden ikke har været ens.

Projektgruppen var enige om at man fremover vil bibeholde en decentral Pure indsats på universiteterne, for bedst at kunne arbejde for og med moderinstitutionernes behov.

Derudover skal den nationale Pure organisation gennemgås og tilpasses så den er mere tilsvarende ift. man ikke længere er medudviklere, men nu har en rolle som kunde, som har mulighed for at stille krav til udviklingsønsker, gerne i form af et koordineret nationalt ønske.

Knud Villy Christensen tilkendegav tilfredshed over at der ikke bliver en central enhed, som skal stå for Pure, da det ville være en udfordring ift. opdateringer af CV'erne fx deltagelse på konferencer m.v.

Uffe Holmskov orienterede om, at Rio har lavet en opdatering på Open Science politikken, hvor der står at ORCID ID skal registeret via Pure. Se vejledning her <https://www.sdu.dk/da/forskning/forskningspublicering/orcid>

Bibliotekschefen takkede Anne T. Melbye for fin gennemgang af CRIS-Samarbejdet, og opfordre til at kontakte Anne ved spørgsmål.

Ad 10. Næste møde

Punkter til næste møde:

Opdatering om forhandlingerne med Elsevier.

Orientering om Videncenter for Citizen Science og Center for Special Collections og Digital Humanities.

Ad 11. Eventuelt

Bibliotekschefen ønskede Biblioteksudvalget en glædelig jul og et godt nytår.

